

14.4.1 Broeden stimuleren of stoppen

Een **broedse** hen 📖 legt niet. Ze heeft een temperatuur van 41°C en een kale plek op de borst (broedplek) zodat de eieren goed verwarmd kunnen worden zonder isolatie van de veren.

Het laten liggen van eieren is vaak bevorderlijk voor de broedlust.

Eerst blijft de hen wat langer op het nest zitten, daarna steeds langer en maakt ze een klokkend geluid als ze van het nest komt. Tegen andere kippen neemt ze een afwerende houding aan door de vleugels gespreid te houden en de halsveren op te zetten. Ze broedt 21 dagen.

Let er wel op dat ze één keer per dag van het nest komt om te eten en te drinken. Anders kan ze zich letterlijk doodbroeden!

Zijdehoentjes (📖 *Gallus gallus domesticus* Brisson) zijn goede broeders (niet verwarren met paters). Je kan er ook eieren van andere hoenders of vogels onder leggen.

Als de eieren niet bevrucht zijn heeft broeden natuurlijk geen zin. Het broeden stoppen kan met **broeds-af** 📖 methodes ≡

- ⊗ enkele dagen meermaals per dag van het nest halen tot ze er de brui aan geeft.
- ⊗ Legnest telkens afsluiten nadat alle kippen hebben gelegd. Neem vaak alle eieren weg.
- ⊗ Het achterste van een kip nat maken met koud water waardoor de lichaamstemperatuur daalt.
- ⊗ Of, makkelijker en werkt ook in hardnekkige gevallen: de kip een dag of 4 alleen opsluiten met eten en drinken, zonder strooisel. Kan ook onder een krat.

Vogels kunnen lichaamswarmte behouden of afvoeren door de bloedtoevoer in hun niet door veren geïsoleerde (snavel en) poten te regelen.

Broeden kan **gestimuleerd** worden door kunsteieren in het nest te leggen, of voldoende eieren op een donkere plek bij de grond te laten samenkomen, en de kip warm te houden. Ook kuikens laten zien (rondlopen) kan broedsheid induceren.

14.4.2 Kortwieken of leewieken

Vogels kunnen vliegen. Pluimvee ook. Om te vermijden dat ze (weg)vliegen kan je ze eens per jaar, na de rui in het najaar **kortwieken** 📖. Na de rui is er geen doorbloeding meer in de vleugels en kan je de slagpennen probleemloos knippen, net als vingernagels. De ingreep gebeurt aan 1 vleugel. (Met 2 korte vlerkjes kan er nog geflapperd worden, met 1 lange en 1 korte is er geen vluchtcontrole meer.)

Makkelijker en blijvend is het om de eendagskuikens (voor ze 5 dagen zijn) te **leewieken** 📖: enkel het laatste vleugellid wordt, met behoud van de 'duim' met drie pennen, geamputeerd. Handig is een gloeiende draad (het principe van een soldeerbout). Er komt geen bloed aan te pas. Leewieken is ondertussen verboden (vl: 2018; nl: 2013).

♪ *De oude George Kaufman ontmoet Peg Pulitzer: 'Goeie genade!
Ik dacht dat we allebei al dood waren!'*